

Rassenproef prei winter biologische teelt 2013

Kenton wint nog net van Navajo

Lieven Delanote, Johan Rapol

De winter 2013 was bijzonder zacht en kende geen enkele vorstdag. Ziekteveerbaarheid en sleetvastheid waren dit jaar doorslaggevend voor een goede en kwalitatieve opbrengst.

Algemeen teeltverloop

Er werden 10 rassen voor deze rassenproef aangeboden. Op Selina na, waren alle rassen hybrides. Van Navajo (Vitalis biologische zaden) was biologisch zaaizaad beschikbaar, voor de overige rassen werd gangbaar, niet chemisch behandeld zaaizaad uitgezaaid.

De verschillende rassen werden op 5 april in volle grond en in open lucht uitgezaaid. Op 16 juli werden de planten getrokken en meteen in het productieveld uitgeplant. De voortteelt op het productieveld was grasklaver. Als basisbemesting werd 25 ton stalmest uitgereden. Op basis van de gewasontwikkeling en een stikstofstaal tijdens het seizoen bleek geen bijbemesting nodig.

De prei werd onkruidvrij gehouden door middel van schoffelen en aanaarden al dan niet in combinatie met vingerwieders en de octopuswiedhark. Op 5 september werd eenmalig behandeld met Spinosad tegen preimot. Preimineervlieg werd niet vastgesteld. De uitzonderlijk zachte winter had ook een invloed op de ziekteontwikkeling. Roest werd niet geremd in zijn ontwikkeling door vorst kende vanaf het late najaar tot bij de oogst een sterke ontwikkeling. Het gewas werd daarentegen niet verzwakt door vorst. Ondanks de natte winterperiode, bleef de druk van papiervlekkenziekte laag.

Op 20 januari werd de prei geoogst. De prei was toen volgroeid en realiseerde met gemiddeld 31 ton / ha de hoogste opbrengst uit voorgaande jaren met een doorgaans goede kwaliteit.

Rassenbespreking

Artemis F1 (Syngenta) kende een zwakkere en vrij heterogene stand in het veld. Bij de oogst vertoonde Artemis vrij veel sleet. Dit werd in de hand gewerkt door een zware roestaan-tasting. De opbrengst (27,5 ton / ha) is fors lager dan gemiddeld in deze proef. In de bak scoort Artemis goed dankzij de donkergroene bladkleur en de mooie schacht met korte overgang. Artemis vertoont aanzienlijke knobbelvorming.

Aylton F1 (Nunhems) maakt in het veld een eerder matige indruk. Het gewas is vrij heterogeen en matig ontwikkeld. Het donkergroene blad is weinig opgericht. De weerbaarheid

Tabel 1 - Teeltverloop

Proeflocatie	Inagro - Beitem - zandleem
Proefplan	blokkenproef in 4 parallellen
Zaaidatum	5/04/2013
Opkweekmethode	in open lucht, 5 rijen per bed 100z/m
Bemesting	04/04/13: 700 kg/ha Haspargit 15% K ₂ O 04/04/13: 2500 kg/ha Vitacal 55% zbw 05/06/13: 25 ton/ha vaste rundermest
Voortteelt	grasklaver
Plantdatum	16/07/2013
Plantafstand	70 x 10 cm, vlakvelds
Onkruidbestrijding	mechanisch
Gewasbescherming	05/09/13 Tracer
Oogst	20/01/2014

tegen roest en sleet is iets beter dan gemiddeld. De opbrengst (31,9 ton / ha) is gemiddeld. De sortering was vrij heterogeen. In de bak presenteert Aylton erg mooi dankzij de donkergroene kleur en de lage tripsaantasting. De schacht is recht en wit, maar heeft een vrij lange overgang.

HY 014 (Roger Maes NV) is een erg vlotte en volumineuze groeier. Het blad is iets bleker van kleur, vrij breed en behoorlijk opgericht.

Tabel 2 - Gewassenmerken en ziektegevoeligheid

Cultivar	Zaadhuis	Bio	Stand		Blad- kleur		Unifor- miteit		Sleetgevoelig- heid		Aantasting door					
			11-dec	11-dec	11-dec	11-dec	11-dec	17/jan	11-dec	17-jan	17-jan	roest	purper- vlekken	papiervlekken		
Artemis	Syngenta	NCB	5,9	de	7,5	abcd	5,1	d	4,1	cd	3,0	c	7,4		8,0	a
Aylton	Nunhems	NCB	6,3	cde	8,8	a	5,8	cd	6,5	cd	5,4	ab	7,6		8,4	a
HY 014	Roger Maes NV	NCB	7,6	ab	6,9	cd	6,3	bc	5,6	ab	5,6	ab	7,5		8,5	a
Hy 078	Roger Maes NV	NCB	7,0	abc	6,6	d	6,0	bcd	5,8	cd	5,6	ab	7,0		7,9	a
Kenton	Nunhems	NCB	6,8	bcd	8,0	abc	6,4	abc	6,8	bcd	6,0	ab	7,8		8,4	a
Natan	Nickerson Zwaan	NCB	6,1	cde	7,4	bcd	6,8	abc	6,9	bcd	6,1	a	7,5		8,0	a
Navajo	Vitalis Biologische Zaden	BIO	7,8	a	8,0	abc	7,4	a	6,5	a	4,5	b	7,8		8,1	a
Pluston	Nunhems	NCB	6,6	cd	8,4	ab	6,4	abc	6,8	abc	5,3	ab	7,5		8,4	a
Selina	Syngenta	NCB	5,5	e	7,9	abc	5,1	d	3,5	d	2,4	c	7,0		7,0	b
Vitaton	Nunhems	NCB	6,8	bcd	8,0	abc	6,9	ab	6,3	abc	5,0	ab	7,9		8,3	a
Gemiddelde			6,6		7,7		6,2		5,9		4,9		7,5		8,1	
V.C. (%)			4,6		5,1		5,4		7,9		10,4		3,0		2,5	
p-waarde			< 0,01**		< 0,05*		< 0,01**		< 0,01**		< 0,01**		0,10		< 0,01**	
schaal:			1 = zeer slecht		zeer bleek		heterogeen		veel sleet		zeer veel					
			9 = zeer goed		zeer donker		uniform		geen sleet		geen					

* significant ($0,05 > p \geq 0,01$); ** zeer significant ($p < 0,01$)

Waarden binnen eenzelfde kolom gevolgd door eenzelfde letter zijn niet significant verschillend (Duncan, $p=0,05$)

Bij de oogst leek dit ras over zijn optimum als gevolg van toenemende sleet. De opbrengst (36,1 ton / ha) is zeer goed met een hoog aandeel in de sortering 2-4 cm. In de bak scoort dit ras matig. De blekere bladkleur, en de minder vaste schacht met lange overgang zijn minpunten.

HY 078 (Roger Maes NV) kende een behoorlijk goede, maar ietwat heterogene gewasontwikkeling. Het blad is bleek, breed en minder opgericht. Bij de oogst ging dit gewas achteruit als gevolg van sleet. De opbrengst (27,8 ton / ha) was in verhouding tot de andere rassen laag. Dit is het gevolg van uitval in het veld en een dunnere sortering. De presentatie in de bak is onvoldoende gezien de bleke bladkleur en de ruwe, lange schacht met lange overgang. Hoewel nog geenszins van betekenis, was er een begin van schotaanleg (0,5 mm).

Kenton F1 (Nunhems) heeft een gemiddelde gewasontwikkeling met donkergroen en opgericht blad. Kenton is behoorlijk sleetvast en had een iets betere weerstand tegen roest. Kenton realiseert met 36,5 ton de hoogste opbrengst in deze proef. De sortering is vrij heterogeen. Kenton heeft een mooie presentatie in de bak en bevestigt hiermee als standaardras voor deze teeltperiode.

Natan F1 (Nickerson Zwaan) is een trage groeier met een matig ontwikkeld, donkergroen, neerhangend en gezond bladapparaat. Door de trage groei, bleef ook de opbrengst achter (26,8 ton). Door het hoog aantal planten met een gesloten bladschacht was het percentage niet marktbaar planten (15 %) hoog. In de bak scoort Natan matig. Natan heeft een vrij korte schacht met korte overgang.

Navajo F1 (Vitalis) was het enige ras waarvan biologisch zaai-goed werd aangeboden. Navajo kende een vlotte weggroei in deze proef. Het blad is erg donker en opgericht, maar gevoe-

lig voor roest. Navajo realiseerde 35,3 ton / ha en was kwalitatief erg goed. De prei ziet er goed uit in de kist dankzij het donkere blad en de korte overgang.

Pluston F1 (Nunhems) kende een gemiddelde gewasontwikkeling en heeft donker en opgericht blad. Tot bij de oogst bleef Pluston behoorlijk sleetvast. De gevoeligheid voor roest is gemiddeld. De opbrengst (34,6 ton / ha) is bovengemiddeld en redelijk grof. Pluston pelt erg gemakkelijk en oogt nadien behoorlijk mooi in de bak dankzij een donkere bladkleur met rechte en witte schacht. De overgang van groen naar wit is lang.

Selina (Syngenta) is een oud zaadvast winterras van Syngenta dat voor de intrede van de hybrides een referentie was. Selina heeft een zwakke groei-kracht en is erg heterogeen in het veld. Bij de oogst was Selina volledig onderuit gegaan als gevolg van roest en sleet. De opbrengst bleef steken op 24 ton / ha met een fijne sortering. De presentatie in de bak was alsnog goed.

Vitaton (Nunhems) kende een gemiddelde en redelijk homogene gewasontwikkeling in het veld. Het blad is donkergroen en redelijk opgericht en hield tot bij de oogst behoorlijk goed stand. De opbrengst (32,3 ton / ha) is net iets beter dan gemiddeld en zeer kwalitatief. De schacht en de overgang zijn net iets korter dan bij de andere Nunhems rassen in deze proef.

Besluit

Winterprei moet onder zeer uiteenlopende weersomstandigheden, een voldoende opbrengst en kwaliteit leveren. De winter 2013 was uitzonderlijk zacht waardoor de prei onge-reemd kon doorgroeien. Hierdoor was uitzonderlijk ook roest

Tabel 3 - Opbrengst, schacht- en plantkenmerken

Cultivar	Marktbare opbrengst		Pelbaarheid		Algemeen uitzicht		Bladkleur		Lengte (in cm)				
	kg/ha	relatief			in de bak				Stam		Aanloop		
Artemis	27527	d	100	6,7	cd	6,9	abc	7,0	b	16,9	g	3,0	e
Aylton	31866	c	116	6,9	bc	7,5	ab	8,5	a	22,2	bc	7,9	ab
HY 014	36095	a	131	6,9	bc	6,4	c	6,9	b	24,3	a	8,8	a
Hy 078	27824	d	101	6,5	d	5,3	d	5,9	c	23,9	a	7,4	b
Kenton	36494	a	133	7,1	b	7,0	abc	7,3	b	23,2	ab	7,9	ab
Natan	26813	de	97	6,4	d	6,3	c	7,1	b	19,7	e	5,0	cd
Navajo	35342	ab	128	6,9	bc	6,9	abc	6,9	b	21,1	cd	5,8	c
Pluston	34592	abc	126	7,4	a	6,9	abc	7,6	b	23,0	ab	8,1	ab
Selina	23979	e	87	6,4	d	6,8	bc	7,3	b	18,3	f	3,9	de
Vitaton	32268	bc	117	7,2	ab	7,8	a	7,5	b	20,2	de	4,5	cd
Gemiddelde	31280		114	6,8		6,8		7,2		21,3		6,2	
V.C. (%)	6,7			3,0		8,7		3,5		4,1		13,4	
p-waarde	< 0,01**		< 0,01**		< 0,01**		< 0,01**		< 0,01**		< 0,01**		
schaal:	1 = zeer slecht		zeer slecht		zeer slecht		zeer bleek						
	9 = zeer goed		zeer goed		zeer goed		zeer donker						

* significant ($0,05 > p \geq 0,01$); ** zeer significant ($p < 0,01$)

Waarden binnen eenzelfde kolom gevolgd door eenzelfde letter zijn niet significant verschillend (Duncan, $p=0,05$)

een probleem. Anders dan in de gangbare teelt en ondanks het natte weer, was er op het moment van oogst weinig tapijtvlekkenziekte in de proef.

Nunhems beheerst het winterpreisegment. Kenton bevestigt de als standaardras voor de winterperiode. Kenton realiseert de hoogste opbrengst in deze proef en is behoorlijk sleetvast. Aylton en Vitaton zijn kwalitatief goed, maar brengen iets minder op dan Kenton. Pluston oogst minder mooi in de bak.

Navajo, dat biologisch wordt aangeboden door Vitalis, komt heel dicht in de buurt bij Kenton, maar is iets gevoeliger voor roest.

De overige rassen konden om verschillende redenen niet aan de bovengenoemde rassen tippen.

Contactpersonen: Lieven Delanote (Inagro)

TEL: 051 27 32 50

E-mail: lieven.delanote@inagro.be